

## Verslag van COVM De Peel op 9 november 2023 te Venray, aanvang 15.00 uur

---

### 1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 15.00 uur. De heer Helmhout kan wegens privéomstandigheden helaas niet aanwezig zijn. Voorzitter stelt daarom voor om agendapunt 6 door te schuiven naar de volgende bijeenkomst.

### 2. Vaststellen agenda en ingekomen stukken

De agenda wordt gewijzigd vastgesteld.

#### *Ingekomen stukken van de heer Houba*

Er is een aantal ingekomen stukken van de heer Houba. De voorzitter stelt voor om deze stukken ter kennisname te beschouwen. Ze kunnen besproken worden in de GGA De Bult (Groenblauwe Gerichte Aanpak), waar dit onderwerp op de agenda staat. De heer Houba heeft tijdens de vorige vergadering een aantal vragen aan Defensie gesteld. Die zijn niet beantwoord en blijft als actiepunt staan. [ACTIEPUNT] Verzoek is om schriftelijk te reageren op de vragen van de heer Houba.

#### *Ingekomen Gezondheidsonderzoek*

De heer Uitdehaag zou dit onderwerp graag willen behandelen. De heer Stapel geeft aan dat advies is gevraagd aan het RIVM. De eerste stap is dat in overleg met de GGD in 2024 een gezondheidsonderzoek wordt uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek zullen worden gedeeld met de COVM. [ACTIEPUNT]

#### *Tussenuitspraak Raad van State inzake stikstof*

#### *Presentatie evaluatie COVM's*

#### *Concept instellingsbesluit COVM De Peel*

#### *Toelichting bij concept instellingsbesluit COVM De Peel*

### 3. Vorig verslag van 13 juli 2023 + actiepunten

Het verzoek is om voortaan in het verslag te vermelden dat iemand is vervangen en niet dat die persoon afwezig was. Dat zal worden gedaan. In dit geval ging het om mevrouw Roijackers die tijdens de vergadering van 13 juli 2023 werd vervangen door mevrouw Cortenbach.

Mevrouw Horsten is de ambtelijke vervangster van burgemeester Pelzer. Zij vraagt om dit te registreren.

De heer Houba verzoekt op pagina 2, punt 4, tweede alinea, zijn naam juist te spellen. Hij verzoekt de secretaris verder om het conceptverslag redelijk snel na de vergadering te verzenden. Dit om de achterban voldoende te bedienen met informatie. Secretaris geeft aan dat in 2024 ondersteuning komt voor het tijdig maken van het conceptverslag. Er zou zijn afgesproken dat een conceptverslag twee weken na de vergadering wordt rondgestuurd en dat stukken voor een vergadering twee weken van tevoren worden toegestuurd. Maar in de praktijk blijkt dat een verslag binnen twee weken niet haalbaar is. Het verslag wordt in eerste instantie uitgewerkt door een notuleerbureau en wordt later nog geredigeerd. Gestreefd wordt naar twee tot vier weken.

Mevrouw Roijackers wijst erop dat er moet staan 'gemeente Land van Cuijk'.

Het verslag wordt aangepast vastgesteld.

#### **4. Voortgang reactivering luchthaven De Peel**

Kolonel Van der Leij schetst de stand van zaken en het proces. Het voornemen om luchtmachtbasis De Peel te reactiveren is in 2019 schriftelijk aan de Kamer gecommuniceerd. Er is echter sprake van een ander spoor. De veiligheidssituatie was aanleiding om dat voornemen te gaan optuigen en die is naderhand niet verbeterd. Het proces van reactivering is gestopt omdat er mede op verzoek van gemeente en provincies een nationale visie gemaakt wordt over het al dan niet gebruiken van De Peel voor vliegactiviteiten van de F35. Daar is eerder dit jaar sprake van geweest. Voor de zomer van dit jaar is het nationaal programma Ruimte voor Defensie gecommuniceerd aan de Kamer. De volgende stap is dat op meer detailniveau bekend gemaakt wordt over welke onderwerpen het gaat. Het gaat niet alleen over ruimte voor het vliegen maar ook over ruimte die in de meest brede zin voor activiteiten van Defensie in het kader van de verscherpte veiligheidssituatie en voor wat er nodig is om daaraan tegemoet te komen nodig is. De NRD (Notitie Reikwijdte op Detailniveau) gaat later dit jaar, op 15 december, naar de ministerraad. Volgend jaar is het plan dat het gaat landen in de Nota Ruimte van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Een volgend kabinet zal daar een besluit over moeten nemen. Dan wordt duidelijk wat de consequenties zijn voor De Peel. Het gaat niet alleen over De Peel en niet alleen over Defensie. Het gaat ook over de opgave voor ruimte voor natuur, woningbouw en energietransitie. Of en hoeveel ruimte van De Peel er nodig zal zijn zal dan duidelijk worden. Er is ook naar stikstof gekeken. Daar is over gecommuniceerd en er zijn vragen over gesteld. Er is onderzoek gedaan naar het aandeel van de stikstofdepositie. Conclusie is dat dat geen belemmering hoeft te zijn voor reactivering, maar als het besluit is genomen of De Peel deel gaat uitmaken van F35-operaties moet men dat onderzoek opnieuw gedaan hebben. Het proces voor reactivering van De Peel is nu gestopt en wordt onderdeel van het nationaal plan, Volgend jaar volgt hier een besluit over.

De heer Uitdehaag vraagt zich af of de gebruikte methode voor de stikstofberekening in het stuk dat nu openbaar is, nog wel houdbaar is. Daar worden vraagtekens bij gesteld. Kolonel Van der Leij antwoordt dat dit een indicatieve berekening is. Er zal opnieuw een berekening worden gemaakt als het aan de orde is.

De heer Houba vraagt of het mogelijk is om de procedure die nu wordt gestart te vertalen naar een *infographic* of doorstroomschema, zoals ook in de inmiddels gestopte procedure is gebeurd. Zo kan iedereen zien hoe het proces in de tijd verloopt. Er zou een nieuwe NRD in dezelfde procedure worden gebracht. Dat vindt de heer Houba raar omdat het proces van alle ministeries dat nu loopt om de behoefte aan ruimte te inventariseren en daar een afweging in te maken, eerst doorlopen moet worden voordat er een nieuwe NRD op de markt komt. Kolonel Van der Leij geeft aan daar voor december 2023 mee naar de Kamer te gaan. Het gaat hier om de NRD gericht op een nationaal plan dat uitgevoerd wordt. Het gaat over meer opgaves dan alleen de F35's en dient ter voorbereiding van het luchthavenbesluit voor reactivering van De Peel. Opgemerkt wordt dat het document dat half december 2023 voor een reactietermijn van zes weken ter inzage wordt gelegd, nog niets over is gecommuniceerd. Kolonel Van der Leij zegt dat er zal worden aangegeven welke opgaves er zijn. Dat gaat niet alleen om de F35, maar over meer opgaves waarin behoeften worden kenbaar gemaakt. De suggestie van de heer Houba voor een kaart met tijdlijn wordt meegenomen. Dat kan pas na 15 december 2023 omdat dan bekend is hoe het proces en de participatie eruitzien. [ACTIEPUNT]

Mevrouw Horsten merkt op dat er bij veel burgers onduidelijkheid bestaat. Zij vinden het belangrijk dat over dit proces en de gevolgen die dat heeft duidelijk met de burgers gecommuniceerd moet worden. Dat is niet de taak van de gemeente. Het grootste deel van de informatie moet via de juiste weg bij de burgers terechtkomen. Daar zal gehoor aan worden gegeven.

Mevrouw Roijackers geeft aan dat de provincie Noord-Brabant het belang van veiligheid onderkent maar ook het feit dat de regels sinds 2019 strenger zijn geworden. Het is belangrijk om elkaar als één overheid te blijven vinden. De provincies hebben een eigen opdracht als het gaat over de nota Ruimte. Gepleit wordt elkaar goed te vinden op dit punt en niet langs elkaar heen te werken. Het een gaat altijd ten koste van het ander. Ook daarom is het belangrijk om in gesprek te zijn met elkaar. Het betekent altijd iets voor de omgeving, maar misschien staat er ook iets tegenover voor de omgeving. Daarover wil men graag het gesprek aangaan. Mevrouw Roijackers sluit zich aan bij wat de heer Uitdehaag heeft gezegd. Dit dossier ligt onder een vergrootglas. Voor de overheden is het echt belangrijk om inzicht te krijgen in de stikstofcijfers, want zij moeten kunnen uitleggen, ook aan degenen die bij hen toestemming vragen voor stikstof emitterende activiteiten. De heer Houba heeft in zijn brief gerefereerd aan het water. De onderbouwing door het aanpalende ministerie van NLV (landbouw, natuur en voedselkwaliteit) ten aanzien van het afwijzen van het handhaafbezoek kan vragen oproepen. Er wordt verwezen naar de intentieovereenkomst die de provincies hebben met de waterschappen Aa en Maas en Limburg. Daar staat wat spanning op vanwege concrete handhavingsverzoeken waarop geageerd moet worden. Dat doet iets in de omgeving. Er moet goed opgelet worden dat in het afwijzen van handhavingsverzoeken gerefereerd wordt aan afspraken die regionale overheden onderling proberen te maken die vervolgens ook onder spanning staan. Mevrouw Roijackers weet niet of ze kan garanderen dat de intentieovereenkomst de komende tijd van kracht blijft. Daar moet men voorzichtig mee zijn. Zij benadrukt het belang van communicatie en omgevingsmanagement. Men kan als overheid beter te vaak dan te weinig het gesprek aangaan met de omgeving.

Erkend wordt dat de samenwerking belangrijk is.

De heer Van Ooij begrijpt dat het stuk op 15 december 2023 in de ministerraad komt. Die neemt een besluit. Daarna wordt het stuk gepubliceerd en is er een termijn van acht weken. Hij vindt het jammer dat het in een vakantieperiode wordt neergelegd. In reactie wordt opgemerkt dat de normale termijn van zes weken daarom is verlengd met twee weken. In 2019 heeft ook een NRD ter inzage gelegen voor het Luchthavenbesluit. Dat is een aparte procedure. Dat proces is gestopt en nu start eerst een ander proces. Daarvoor komt er een afzonderlijke notitie. Gezien de vragen is er des te meer reden om snel een *infographic* uit te brengen, zo wordt opgemerkt.

Mevrouw Roijackers vindt het belangrijk om aan inwoners, bewoners en ondernemers uit te leggen wat er precies gaat gebeuren. De bestuurders begrijpen het wel maar ze zitten er vooral om aan de omgeving uit te leggen wat er gaat gebeuren. Het is belangrijk dat communicatiespecialisten van Defensie meekijken en dat op het niveau van de inwoners (B1-niveau) wordt uitgelegd wat het besluit is van de Ministerraad, zodat dit ook uit te leggen is door regionale bestuurders.

Mevrouw Buter wijst nogmaals op de timing. Er is weliswaar sprake van een verlenging met twee weken maar het stuk ligt ter inzage in een periode dat mensen met heel andere dingen bezig zijn. Zij pleit er daarom voor er extra ruchtbaarheid aan te geven en ook aan de context waarbinnen dit gebeurt. Zij sluit zich aan bij mevrouw Roijackers. Er is in het gebied rondom De Peel van alles aan de hand. Zij ziet dat vanuit het perspectief van haar gemeente soms met lede ogen aan. Het is echt nodig om daar goed besef van te hebben.

## **5. Evaluatie COVM's**

De heer Stapel geeft een korte toelichting. Voor de vorige vergadering heeft er een brief op de agenda gestaan die de staatssecretaris aan de COVM gestuurd heeft. Het was een aankondiging van de voorgenomen evaluatie van de COVM. Het is belangrijk om in navolging van de evaluatie die door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft plaatsgevonden een evaluatie voor militaire luchthavens te doen en wat langer stil te staan met externe deskundigheid om vast te stellen wat goed gaat en wat beter kan ten aanzien van de taakstelling, het functioneren en de

toegevoegde waarde van de COVM's. Daarvoor wordt een proces gestart dat gericht is op het laten uitvoeren van een onafhankelijk onderzoek. De bedoeling is te komen tot een onafhankelijke evaluatie van de COVM's uitgevoerd door een extern bureau. In het eerste kwartaal hoopt men tot de selectie van dat bureau te komen, dat invulling en vorm zou moeten geven aan het onderzoek in overleg met de klankbordgroep vanuit de COVM's. De COVM's zal gevraagd worden om per COVM twee leden voor die klankbordgroep aan te wijzen om daarin te participeren. De onderzoeksdoelstelling van die evaluatie is vaststellen of de COVM's voldoen aan de in de wet genoemde taken en of de in de wet genoemde taken nog toereikend of toegesneden zijn op de maatschappelijke ontwikkelingen en de behoeften die er zijn. Het gaat erom of de COVM voldoende functioneert en bijdraagt aan het constructieve overleg dat men met elkaar kan hebben en of het toegevoegde waarde heeft of dat er nog wensen zijn om dat aan te passen. Dat zal voor alle acht de COVM's gebeuren. Zo heeft de commissie Awacs Limburg daar gisteren over gesproken. Daar is al een evaluatie uitgevoerd. Het proces voorziet erin dat in het eerste kwartaal van 2024 een marktpartij wordt geconsulteerd. Vanaf dat moment kan het proces starten. In het vierde kwartaal zou er een concept kunnen liggen dat kan worden aangeboden aan de minister of staatssecretaris en de voorzitters van de COVM's. De klankbordgroep gaat een belangrijke rol spelen in samenhang met het geselecteerde bureau over de daadwerkelijke invulling van het onderzoek.

De voorzitter vraagt of er vragen zijn en of er kandidaten zijn die zich willen melden om in de klankbordgroep plaats te nemen.

De heer Alders mist een eerdere vraag om vanuit de gemeente Land van Cuijk een persoon meer in de commissie te kunnen krijgen. Deze gemeente is namelijk een fusiegemeente. In de stukken komt daar niets over terug.

De heer Stapel geeft aan dat er meerdere zaken naar voren zijn gebracht. Dit is er een van. Het gaat ook over voorzitterschap, de taakstelling van de COVM. Die vragen moeten in de evaluatie geadresseerd worden en bekeken zal worden of dat tot een aanpassing van de Wet luchtvaart zou moeten leiden. Dit soort vragen kan in de opdracht meegegeven worden.

De heer Van Dijk vult aan op dat er over deze vraag inderdaad is gesproken. Dat komt ook bij het instellingsbesluit terug. De opmerking is opgenomen in de toelichting bij het instellingsbesluit en komt bij dat agendapunt aan de orde.

De heer Houba zegt dat de klankbordgroep nog ingevuld moet worden. Het zou de bedoeling zijn dat er een bestuurder en een burgerlid afgevaardigd zullen worden. De heer Houba biedt zich als burgerlid aan. Hij heeft ervaring en wil zijn steentje bijdragen.

Mevrouw Dingemans heeft uit de presentatie begrepen dat het om een brede vertegenwoordiging gaat. Nu begrijpt zij dat het om een burger en een bestuurder gaat. Zij vraagt of dat de bedoeling is. De BMF (Brabantse Milieu Federatie) is lid van vijf van de acht COVM'S. Het kan praktisch zijn om ook een maatschappelijke organisatie aan tafel te hebben. Dan kan de BMF aanschuiven.

De heer Stapel legt uit dat een brede vertegenwoordiging representatief is in relatie tot de partijen die in de COVM's vertegenwoordigd zijn. Als alle COVM's twee kandidaten naar voren hebben geschoven zal beoordeeld moeten worden of dat *over all* een representatief beeld geeft en de COVM op een goede manier representeert in de klankbordgroep.

Mevrouw Roijackers wil bekijken of het leveren van twee leden voor de klankbordgroep ook betrekking heeft op de voorzitterschappen. Dit leeft in Gelderland en Friesland. Zij wordt graag bijgelicht met name op het gebied van provincies. Dat kan ook ambtelijk.

De voorzitter vat samen dat het verzoek is twee mensen af te vaardigen. De heer Houba en mevrouw Dingemans hebben zich kandidaat gesteld om deel te nemen aan de klankbordgroep. De commissie gaat daarmee akkoord zodat aldus wordt besloten.

## **6. Registratie en verwerking klachten/meldingen**

Dit punt wordt doorgeschoven naar de volgende vergadering.

## **7. Instellingsbesluit COVM De Peel**

De voorzitter zegt dat de COVM op 2 juni 2022 heeft ingestemd met het conceptbesluit dat toen voorlag. Na die instemming was alleen nog ondertekening door de staatssecretaris nodig. Dat is nog niet gebeurd. Er is meermaals aangedrongen op voortgang en publicatie van het instellingsbesluit. In de vergadering van 12 juni 2023 heeft Defensie opnieuw gemeld dat het instellingsbesluit ter ondertekening bij de staatssecretaris ligt.

De heer Stapel heeft ook geconstateerd dat het instellingsbesluit nog niet aan de staatssecretaris was voorgelegd terwijl er vorig jaar al wel ingestemd was met een concept instellingsbesluit. Dit concept heeft hij voorgelegd aan de jurist om te bekijken of het de juridische toets kon doorstaan, gezien de interdepartementale afspraken die er zijn over omgaan met adviescommissies en dergelijke. Daar kwamen wat opmerkingen uit voort. Die heeft hij laten verwerken in een aangepast concept instellingsbesluit. De heer Stapel geeft aan welke aanpassingen hebben plaatsgevonden. Deels gaan die over tekstuele zaken. Verder gaat het over het aanpassen van de taakstelling zoals die in het concept instellingsbesluit van vorig jaar was opgenomen omdat hierin stond dat de taakstelling betrekking had op de kwaliteit van de leefomgeving. Vastgesteld is dat de Wet luchtvaart daar niet in voorziet. Als het over verbreding van de taakstelling zou moeten gaan zou dat een plek moeten krijgen. Dat gesprek vindt plaats bij de evaluatie, maar kan in dit instellingsbesluit geen invulling aan worden gegeven. Voorts werkt het instellingsbesluit terug naar 30 oktober 2019. In de toelichting is benadrukt dat de COVM als belangrijk overlegplatform wordt gezien om het onderzoek naar de reactivering te begeleiden en elkaar hierover te informeren.

De heer Houba merkt op dat in artikel 4 dingen staan die nog moeten worden uitgevoerd. De commissie moet zelf een bestuursreglement opstellen. Wordt daar nu inhoud aan gegeven en actie op gezet?

Secretaris antwoordt dat met het bestuursreglement waarschijnlijk wordt bedoeld op het huishoudelijk reglement. Dat is het stuk dat eerder in concept is vastgesteld in deze commissie. Dat zal niet wijzigen.

Mevrouw Dingemans begrijpt dat de Wet luchtvaart niet voorziet in de taakstelling 'kwaliteit van de leefomgeving'. Zij vraagt zich af of dat verhindert dat in artikel 2.a. naast geluidshinder ook milieuhinder wordt opgenomen. Dat staat alleen in de informatieve sfeer genoemd, terwijl ze vindt dat de beperking van milieuhinder ook een taak is van deze COVM.

De heer Stapel denkt dat die ruimte er wel degelijk is en dat dat recht zou doen aan de mogelijkheid die de wet geeft. Dat zou aangepast kunnen worden. Hij zal dat toetsen bij de juristen. [ACTIEPUNT]

Mevrouw Roijackers sluit graag aan bij mevrouw Dingemans. De volgende vergadering gaat het over klachtenregistratie. In de omgeving is te merken dat er overlast plaatsvindt waar de overheid wel of niet iets aan kan doen. Dan is inzicht nodig in de aard van de klachten: geluid, trillingen, andere vormen van overlast. Het helpt om meer haakjes te hebben in wetgeving en beleidsregels om dat te kunnen registreren en controleren. Dan heeft de overheid handelingsruimte. Is het mogelijk om de beleidsregels rondom luchtvaart zo aan te passen dat het mogelijk is om een betere registratie te krijgen langs de diverse lijnen van omgevings- en milieuoverlast zodat aan de hand van registraties handelingsruimte ontstaat als bevoegd gezag/overheid voor het kunnen wegnemen van de overlast?

De heer Stapel kan die vraag niet beantwoorden. Hij komt erop terug. [ACTIEPUNT]

De heer Alders gaat in op het aspect geluid. Destijds is gezegd dat de badkuip is gevuld met F16's en F35's. Het geluid is anders als het gaat om een einzegänger. Hij vraagt hoe, in het kader van de toekenning bij het installeren van huizen, wordt bepaald wat dan het geluid is als dat niet gebeurt volgens de geluidssituatie van de badkuip. Alles is op een hoop geveegd. Het maximale geluid betreft een vliegtuig dat overkomt. Hoeveel verschilt dat van de F16? Er zijn proefvluchten gedaan maar het is te kort door de bocht om te zeggen dat het verschil niet zo groot is. Het gehoor van de mensen is veel groter dan wanneer er gemeten wordt. Hoe gaat men daarmee om? Geantwoord wordt dat de geluidscontour die in het Luchthavenbesluit is vastgelegd niet verandert. De heer Alders vindt dat niet eerlijk. Hoe gaat men dat compenseren of berekenen? De heer Van der Leij geeft aan dat gekeken gaat worden naar de verschillen tussen de F16 en de F35. Daar wordt onderzoek naar gedaan en is nu nog geen uitsluitel over. De heer Alders vraagt of er nog naar wordt gekeken en of er wordt gerekend of dat er gehusseld wordt in een schoenendoos. Er wordt gerekend en gekeken. Bij Volkel en Leeuwarden vliegt men daadwerkelijk met de F35 en kunnen de effecten worden gezien. Dat geldt nog niet bij De Peel. De heer Alders wijst op de bouwplannen van omliggende gemeenten. Er zijn in de tekeningen contouren aangegeven. Als blijkt dat het meer naar links, naar rechts of breder moet zijn, hoe wordt dat dan aangepast? Zijn de aantallen huizen die destijds genoemd zijn heilig, of kunnen die bijgeschaafd worden? Bekeken wordt wat voor effecten de verschillen zouden kunnen hebben. Dit wordt pas in een later stadium inzichtelijk, wanneer er daadwerkelijk gerekend gaat worden.

#### **8. Vaststellen vergaderdata voor 2024**

Voorzitter merkt op dat de data die zijn voorgesteld voor veel mensen niet goed uitkomen. Verzocht is te inventariseren of er op woensdag in plaats van donderdag kan worden vergaderd. Er blijken geen principiële bezwaren tegen de woensdag te bestaan. Secretaris zal de nieuwe data inplannen.

De heer Verhees merkt op dat er voor volgend jaar vier data zijn gepland. Hij vraagt waarom er maar twee en twee optioneel zijn vastgesteld en niet gewoon vier. Er staat komend jaar genoeg te gebeuren om vier middagen mee te vullen. Secretaris herinnert zich van het vorige overleg dat juist is gesproken over twee in plaats van vier vergaderingen. Omdat er toen al vier vergaderingen in de agenda stonden zijn er twee blijven staan als optioneel voor het geval het nodig is om een extra vergadering te organiseren. Als er behoefte is om naar meer vergaderingen per jaar te gaan dan moet dat geïnventariseerd worden. Voorzitter legt dit voor aan de commissie, waarbij de optionele data met instemming van de leden alsnog als vaste vergaderdata worden vastgesteld. Afhankelijk van de agenda kan alsnog geconcludeerd worden om een vergadering te annuleren.

#### **9. Rondvraag en afsluiting**

De heer Alders heeft een opmerking over de onttrekking van grondwater. Dit is nodig voor de start- en landingsbaan. De heer Alders vraagt zich af of dit grondwater ingezet kan worden om verdroging van de lichte zandgronden tegen te gaan. Zijn suggestie is om te onderzoeken of dit grondwater naar een natuurterrein gepompt kan worden in plaats van naar het defensiekanaal.

De heer Stapel antwoordt dat er afgelopen maandag een delegatie uit de GGA De Bult is geweest voor een werkbezoek aan De Bult. Er is aangegeven dat behoefte is aan een hydrologisch onderzoek om vast te kunnen stellen wat het aandeel van de wateronttrekking vanaf de vliegbasis is. Ook kan daarbij gekeken worden welke mitigerende maatregelen denkbaar zijn, ook in relatie tot een eventueel toekomstig hergebruik van de luchthaven. Daar wordt binnenkort onderzoek naar verricht in samenspraak met GGA De Bult. Of deze informatie openbaar wordt is aan de GGA De Bult, maar waarschijnlijk is dit het geval.



De heer Verhees vraagt wat de afspraak is over informatieverstrekking vanuit de COVM, mochten er ontwikkelingen zijn over de reactivering van de luchthaven. Het gebeurt nu dat vragenstellers, omwonenden en betrokken mensen uit de dorpen, vragen hoe het er nu voorstaat omdat ze uit de media iets hebben opgevangen. Vaak moeten de betrokkenen de stukken uit dezelfde media halen of aangeven dat ze er voor het eerst van horen. De heer Verhees vraagt of de leden van de COVM hierover geïnformeerd kunnen worden zodat ze antwoord kunnen geven aan de omwonenden en niet andersom.

Voorzitter vraagt of Defensie bereid is om de relevante stukken met deze commissie te delen zodat de commissieleden niet overvallen worden op het moment dat er berichten verschijnen. De heer Verhees denkt ook dat, als dat nog niet in het reglement van orde staat, het iets is om het hier over te hebben zodat het kan worden opgenomen. Daar is iedereen bij gebaat.

Kolonel Van der Leij vindt communicatie belangrijk. De COVM is een van de middelen die gebruikt kunnen worden om te communiceren. De frequentie van de vergaderingen is niet hoog. Parallel aan de COVM zal er ook communicatie gaan plaatsvinden over ontwikkelingen betreffende de mogelijke reactivering van De Peel.

Voorzitter zal zorgen dat de leden het reglement krijgen, zodat het eventueel volgende keer kan worden besproken. [ACTIEPUNT]

Mevrouw Roijackers heeft vandaag de eerste vergadering van de COVM meegemaakt. Er is een vergadertijd voorzien tot 17.00 uur. De vergadering is eerder klaar. Voor bestuurders is dat fijn want er is meer dan genoeg te doen. Mevrouw Roijackers merkt op dat ze niet vaak met Defensie om de tafel zit. Dit is een organisatie met een bepaalde hiërarchie die nodig is om de veiligheid in de wereld te dienen. Dat respecteert mevrouw Roijackers. Het is wel zo dat Defensie in een gebied aanwezig is waar veel in beweging is. De lokale en regionale overheden hebben alle aspecten te respecteren en te dienen. Maar als er zorgen worden neergelegd die zij herkomt vanuit brieven en gesprekken in De Peel rond het onderwerp van reactivering De Peel, dan moeten de regionale en lokale overheden wel in staat zijn om die vragen goed te beantwoorden. Mevrouw Roijackers begrijpt het als Defensie zegt geen vraag te hebben gehoord. Dat zeggen bestuurders en politici vaak in de richting van raden, staten en besturen als er weer een politiek statement wordt gegeven. Toch wil zij Defensie vragen goed te luisteren in De Peel. Ook al hoort men niet direct een vraag die bestuurlijk hiërarchisch geadresseerd zou moeten worden. Er leven hier veel vragen en veel zorgen rond de reactivering en spreekster maakt zich zorgen over de kwaliteit van beantwoording van die vragen. Dat geldt ook voor de kwaliteit van verweerschriften, verweren als er juridische zaken spelen, kwaliteit van het gesprek in de richting van ondernemers en inwoners die straks te maken hebben met de F35 boven hun hoofd. Men weet van de proefvluchten van de F35 dat het in de beleving van omwonenden eerder tegenvalt dan meevalt.

In De Peel is er een belangrijke transitieopgave. Mevrouw Buter heeft daar iets over gezegd. Als lokaal bestuur en provincie kent men de taal van De Peel en weet men hoe men vragen moet horen. Zij wil als bestuurder graag in staat zijn om vragen goed adresseren en beantwoorden. Mevrouw Buter begrijpt dat Defensie de reactivering van deze luchtmachtbasis onderdeel laat uitmaken van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie, maar wil vragen om ook af te dalen in de regio en de lokale omgeving om al hun vragen en zorgen de komende maanden te kunnen adresseren. Gemeente en provincies kunnen het niet alleen, daar is ook de communicatie en omgevingskracht van het ministerie van Defensie voor nodig. Meer dan eens is het aspect van natuur en water benoemd, dat ook relevant is.

Mevrouw Roijackers geeft aan dat dit meer is dan een beschouwing, maar een *cri de coeur*. Zij kan zich voorstellen dat Defensie weinig kan met een *cri de coeur*, maar heeft ook een aantal concrete vragen gesteld en hoopt via de COVM-lijn of via andere lijnen toch met elkaar in gesprek te komen om de antwoorden voor met name de omwonenden op kracht en kwaliteit te beantwoorden.

Kolonel Van der Leij onderstreept wat mevrouw Roijackers zegt. Men begrijpt dat er zorgen zijn. Er is behoefte aan duidelijkheid en informatie. Er wordt op alle niveaus met bestuurders gesproken, of het nu interdepartementaal, regionaal of lokaal is en er wordt met de omgeving gecommuniceerd. Dat wordt geïntensiveerd naarmate er meer bekend is omtrent dit proces. Men zit aan de vooravond van het NRD dat wordt verstuurd. Daar zit ook een communicatieplan bij en daar moet ook over worden gecommuniceerd.

Mevrouw Roijackers merkt tenslotte op dat dit weliswaar geen rondvraag is, maar dat communiceren niet alleen vertellen is wat men gaat doen, maar vooral ook ophalen van wat dat betekent in een omgeving.

Voorzitter geeft aan dat dit in het verslag wordt vastgelegd waarmee het signaal is gehoord.

Kolonel Kuijpers geeft aan dat hij geen commandant van de luchtmachtbasis is. Hij zit wel op hetzelfde object. Als hij iets kan helpen ondersteunen in de communicatie of het samenbrengen van mensen om een en ander te duiden, als er iets moet worden georganiseerd met bestuurders, dan staat hij daarvoor open. Er kan op de locatie zelf worden gesproken.

Voorzitter zal bekijken hoe dat georganiseerd kan worden. Misschien is de burgemeester de eerst aangewezen om dit op te pakken.

Burgemeester Uitdehaag zal deze uitnodiging oppakken. De zaal waar nu wordt vergaderd staat bekend om akoestische uitdagingen, dit probleem is bij deze opnieuw genoteerd. Desondanks hoopt hij iedereen volgende keer weer enthousiast te mogen ontvangen in Venray.

Voorzitter dankt iedereen voor zijn aanwezigheid en sluit de vergadering.



### Actiepuntenlijst COVM-vergadering de Peel 9 november 2023

Actiepunt	Actie	Actie door	Gereed?
151222/4	Instellingsbesluit vaststellen	Defensie	Nee, ligt ter ondertekening bij de Staatssecretaris
151222/5	Beantwoorden vraag over het niet eerder instellen van een COVM toen de Peel nog in gebruik was als vliegveld.	Defensie	Nee
151222/6	COVM schriftelijk informeren over de voortgang van diverse procedures en onderzoeken. Vooraf, bij de stukken.	Eenieder	Doorlopend actiepunt.
091123/1	Gestelde vragen van de heer Houba tijdens vorige vergadering schriftelijk beantwoorden	Defensie	
091123/2	Gezondheidsonderzoek GGD delen met de COVM zodra gereed.	Defensie	
091123/3	Opstellen van een infographic of doorstroomschema over lopende procedures zoals het NRD	Defensie	
091123/4	Laten beoordelen of de toevoeging ' <i>beperving van milieuhinder</i> ' bij het instellingsbesluit juridisch mogelijk is.	Defensie	
091123/5	Inzichtelijk maken of beleidsregels omtrent luchtvaart om zodoende de registratie te verbeteren.	Defensie	
091123/6	Toezenen huishoudelijk reglement aan de commissie	Secretaris	